

Hørings svar til ny GOL

5. Forslaget om å oppheve kravet om at Nav-kontoret skal bistå ved egenforsøk

Brukere som tar kontakt med Nav for sine gjeldsproblemer, oppfyller kravet om egenforsøk. Gjeldsrådgiver kan da kartlegge om de juridiske og økonomiske vilkårene for å søke offentlig gjeldsforhandling er oppfylt. Men like viktig som å kartlegge privatøkonomien er å avklare brukerens evner og vilje. Vil brukeren være i stand til å gjennomføre en gjeldsordning? Eventuelt redusere forbruket og leve innenfor norm? Har vedkommende tilstrekkelige dataferdigheter og språkkunnskaper til å forstå hva en gjeldsordningsavtale innebærer? Selv om vilkårene er oppfylte er vi tilbakeholdne med å anbefale bruker å søke når det å gjenvinne kontroll over hverdagsøkonomien er første prioritet. Vi er tilbakeholdne når det eventuelt kan etableres andre løsninger som for eksempel refinansiering, akkordforslag eller utenrettslig gjeldsordning. Og vi er tilbakeholdne når diagnoser tilsier at det bør opprettes verge eller forvaltning for at bruker eventuelt skal være i stand til å kunne gjennomføre en gjeldsordning. Egenforsøket behøver imidlertid ikke være omfattende. Har saken et omfang og kompleksitet som gjør den uegnet for utenrettslig gjeldsordning, de juridiske vilkårene er oppfylte og brukeren har tilstrekkelige ressurser, så anbefaler vi skyldner å søke om offentlig gjeldsforhandling relativt raskt. Skal sosialfaglig vurdering fra Nav erstatte egenforsøket, så oppfatter vi det slik at det er evne og vilje Nav skal vurdere og ikke brukerens økonomiske stilling. Bruker kan dermed gå glipp av andre og kanskje mindre inngripende tiltak for å få rehabilitert økonomien.

Nav Larvik er enig i Departementets forslag om å oppheve gjeldsordningsloven § 1-5. Loven bør ikke forplikte kommunen til å bistå personer med alvorlige gjeldsproblemer kun for å få oppfylt egenforsøket. Og det er ikke vår oppgave å forberede gjeldsordningssaker for namsmannen.

Vi er også enige i endringsforslagene i § 1-3 om å opprettholde egenforsøket for de enkleste sakene med få kreditorer. Terskelen for namsmannen å kreve dette bør imidlertid være høy.

9. Styrket veiledning og oppfølging av gjeldsordningsskyldnere

Det betydelig antall endringssaker legger beslag på store ressurser i namsmannsapparatet. Konsekvensen for skyldner kan bli svært alvorlige hvis tingretten til slutt opphever ordningen. Det kan være ulike årsaker til at skyldner kommer på etterskudd med betalingene, som reduserte inntekter, uforutsette kostnader, sosiale eller helsemessige årsaker. Hvis Nav skal besørge oppfølgingen, kan skyldner få økonomisk rådgivning underveis og dermed forhindre eller begrense skade som har oppstått eller er i ferd med å oppstå. Hvor tett oppfølgingen bør være avhenger av brukerens evner, ønsker og behov og Navs ressurser.

Departementet har foreslått endret gol § 3-1 andre ledd med en tilføyelse om at namsmannen kan sette vilkår for åpning av gjeldsforhandling at skyldner har mottatt økonomisk rådgivning. Det pålegger Nav en beredskap som enkelte Nav kontor kanskje ikke er i besittelse av. Dette ser vi som uheldig. Det kan også forsinke prosessen for svært gjeldstyngede personer, fordi det kan ta tid før møte på Nav-kontoret kan finne sted. På den annen side er det viktig at personer med økonomisk rot, overforbruk, avhengighet av spill eller rusmidler, psykiske plager med videre får sosialfaglig rådgivning og eventuelt behandlingsopplegg i forkant.

Nav Larvik støtter endringsforslaget og går samtidig inn for alternativ 1 i gol § 2-3 Namsmannens undersøkelsesplikt. Vi mener det er riktig saksgang ved søknad om gjeldsforhandling etter gjeldsordningsloven at det er namsmannen som får henvendelsen først og som skal vurdere om skyldner har særlig behov for råd og veiledning fra Nav. Med bortfall eller begrenset krav om egenforsøk vil motsatt saksgang bli unaturlig.

Med gol § 2-6 bokstav d) får namsmannen anledning til å avslå søknaden hvis personen ikke har søkt økonomisk rådgivning. Det sier ingenting om omfanget eller innholdet i den økonomiske rådgivningen som tilbys, men lovhjemmelen gir namsmannen muligheter til å forhindre ordninger før andre hjelpetiltak eventuelt er iverksatt.

Gjeldsordningsloven § 1-5 Kommunens plikt til å bistå personer med alvorlige gjeldsproblemer er endret fra en sak om utenrettslig gjeldsordning (egenforsøk) til en sak om å kunne fullføre en gjeldsordning etter gjeldsordningsloven. Dette er en naturlig forlengelse av det å gi sosialfaglig og økonomisk råd og veiledning i forkant av gjeldsordning etter gjeldsordningsloven.

Gjeldsrådgivere Nav Larvik
Per-Christian Furumo
Agnese Vetra
Øystein Løberg